

קול קורא למרד באוניברסיטאות

 שלחו להדפסה

שבר אקדמי

מנהיגי הקהילה האקדמית חברו לנערי האוצר. לא נותר אלא למרוד בהם, בדרך לעיצוב מחדש של האוניברסיטה שלא על פי חזון הקפיטליזם החזירי אילן גור-זאב

 לחצו כאן להגדיל הטקסט

מזה למעלה מחודש מושבתות האוניברסיטאות הישראליות, וסיומה של השביתה נראה כעת רחוק מתמיד. מול תביעות ועדי העובדים שבמרכזן הסכמה על מנגנון שימנע את המשך שחיקת שכר החוקרים, מציג האוצר תביעה לפיטורי חוקרים ולביטול הקביעות והחופש האקדמי לטובת עבודה על בסיס חוזים אישיים ושיסוע איש ברעהו בדרך ל"גמישות ניהולית", "עילות" ועוד כיוצא באלה אמצעים להרס האוניברסיטאות. ההנהגה האקדמית של הקהילה, נשיאי האוניברסיטאות, ערקו למעשה אל מחנה האויב, והם משמשים בעיקר כעושי דברם של נערי האוצר.

הנשיאים הגדילו לעשות **כשפנו לבית הדין** נגד הקהילה האקדמית במטרה לחסל את השביתה באמצעות צווים. על פי חזונם של אנשי ור"ה, החוקרים באוניברסיטאות הישראליות יקיימו בקרוב הוראה אקדמית לא כביטוי לחופש האקדמי ולאחריותם כלפי חקירת האמת, אלא מתוך כוח-ההנהגה שיפעו בהם הוראות המשטר וזרועות המשטרה. זאת, במקביל למערכה המתנהלת נגד הקהילה האקדמית שעניינה דה-לגיטימציה של המאבק על תנאי העבודה והשכר של הסגל. יש מי שרוצה בהפיכתם לפרולטריון חלש, מפורר, ממושטר ו"יעיל" מנקודת המבט המנג'ריאלית.

לאור בריחתם של מנהיגי הקהילה האקדמית מהשליחות שהרגע ההיסטורי הטיל עליהם, לזרועות האידיאולוגיה של הפרטה והתיעוש של המחקר, החינוך והיצירה התרבותית, נותרו ועדי העובדים לבדם מול הניסיון להרוס את ההשכלה הגבוהה בישראל והסכנה לעתידה התרבותי-דמוקרטי-כלכלי.

ברגע הנוכחי יש לחזק את ועד הסגל, ולפעול להעצמת העימות עם ור"ה. על ועדי העובדים הוטלה משימה שהם כלל לא הוכשרו להתמודד עמה: בהסתמך על חוק ההשכלה הגבוהה, המסורת האוניברסיטאית ואידיאל החופש האקדמי, עליהם לאתר את הדרכים החוקיות לפעול באופן פוליטי אמיץ להתנעתו של מרד. מרד של אנשי האקדמיה באוניברסיטאות כנגד ההנהגה הקיימת, בדרך לעיצוב-מחדש של האוניברסיטאות בישראל שלא על-פי חזון הקפיטליזם החזירי, המבקש להפוך הכל לסחורה ולהפריט כל מה שזז.

עוד היום המועצה המתאמת של ארגוני הסגל צריכה להניף את דגל האידאה האקדמית. עליה להמריץ את הקהילה האקדמית לכבוש-מחדש את עמדות ההנהגה באקדמיה. ועליה להקנות מחדש לקהילה האקדמית אינטימיות עם האידאה האקדמית, כמו גם כבוד עצמי ואומץ. זאת במטרה לחולל באקדמיה יחסי-כוח חדשים, שבמסגרתם לא היסוד האדמיניסטרטיבי-ניהולי עומד בראש הפירמידה, אלא הקהילה האקדמית תנהל באופן אוטונומי את ענייניה האדמיניסטרטיביים והאקדמיים.

יש מקום, כמובן, לאנשי אדמיניסטרציה וכספים – אולם כמשרתי המטרה העליונה של החינוך והמחקר ולא כמנדרינים השולטים, מעצבי תודעה תעשייתית שמגדירים את מטרות היצירה האינטלקטואלית מתוך החור שבגרוש.

במקביל חשוב להגדיר מחדש את זהותה וייעודה של הקהילה האקדמית, יחד עם המרצים הזוטרים והסטודנטים, לקראת חיים אקדמיים הומניסטיים, חיים יצירתיים של דיאלוג באוניברסיטאות. אלו הופכות לנגד עינינו ליבושת אנטי-רוחנית. את המרד יש להתניע באמצעות נציגים שיבחרו באופן ישיר וחופשי הקהילות האקדמיות באוניברסיטאות, לקראת הרפורמות המפליגות.

יש לנו אחריות גם לקריסת מערכת החינוך העממי, למצבם העגום של המורים ולביטויים האחרים המציאות התרבותית בישראל.

מרד שכזה באוניברסיטאות מוצדק לא רק מבחינת חוק החינוך הגבוה בישראל, המבטיח לאוניברסיטאות עצמאות אקדמית וניהולית שנגזלה ממנו על ידי האוצר "מבחוץ" ועל ידי המנדרינים שבור"ה "מבפנים". מרד שיחולל ניהול עצמי של הקהילה האקדמית עשוי להוביל לתנועה כללית בחברה הישראלית לקראת התנגדות לחוקי המשחק הניאו-ליברלי.

המשבר הנוכחי מאיר את ההתנוונות המתמשכת שהפכה לסמויה וזכתה מכולנו ללגיטימציה ולשיתוף פעולה. אך בה בעת חשוב שנזכור ונוכיח, כי המשבר הנוכחי בחינוך הישראלי כולל גם אפשרויות חדשות ולא רק את המשך ההתנוונות וההתבהמות של החברה הישראלית.

פרופ' אילן גור-זאב מלמד פילוסופיה של החינוך באוניברסיטת חיפה